

Udgifter, komme i nær Berørelse med de enkelte Yderes Interesse. Ville vi tænke Sagen stillet aldeles skarpt, lader det sig tænke, at naar de Besiddelsesløse beherskede Balget, vilde deres Interesse indeholde en Opfordring til at gjøre Udgifter til Indretninger, der komme dem tilgode, og lade de Formuende yde Bidragene dertil. Paa samme Maade stiller Sagen sig, naar man omvendt gjør den modsatte Betragtning gjældende. Naar nemlig de mere Formuende alene raade, ville de kunne finde, at den og den Udgift just ikke behøvedes til Skole eller Fattigvæsenet o. s. fr.; det ligger i den menneskelige Natur, at den personlige Interesses forskjellige Retninger netop i den lille snevre Commune ville komme til at gjøre sig gjældende, og det er derfor jeg troer, at man paa ingen Maade kan sige, at, fordi Pengespørgsmaal ogsaa forekomme paa Rigsdagen, de ogsaa forekomme paa samme Maade og med samme Betydning i Communen.

Det Samme gjælder ogsaa om en Valgbarheds-census. Med Hensyn til denne maa det for det Første erindres, at Grundloven aldeles ikke har taget Hensyn til Census, hvad Valgbarhed til Folkethinget angaaer, men kun med Hensyn til Landsthinget; hvorhos der ved Valgbarhed til Landsthinget fordres andre betryggende Garantier, f. Ex. en højere Alder og indirecte Bålg; nu er denne Valgbarheds-census sat til en saa betydelig Størrelse, at den medfører, at den, som skal fyldestgjøre samme, maa, hvad Formuen angaaer, staae i en temmelig høj Stilling i Samfundet. Naar man har hele Riget for sig, naar man i alt Fald kan tage Hensyn til de store Kredse, til Landsthingskredse, hvor der haves en temmelig betydelig Mængde Individuer, som svare en vis højere Stat eller have højere Indtægter, saa er det ganske vist, at der lader Sagen sig ordne paa den Maade, men i den snevre Kreds, i den lille Commune, kan man ikke foreskrive en højere Valgbarheds-census end nogle Ldr. Hartkorn, f. Ex. 3 à 4 Ldr., og det er da aabenbart, at Forholdet der faaer en ganske anden Charakter, idet man her slet ikke erholder en Betyggelse, som spærer til den af den for Landsthinget foreskrevne Valgbarheds-census fremgaaede Betyggelse. Nu har

den ærede Rigsdagsmand fremdeles sagt, at der er en anden Census i de communale Forhold, Diætløsheden; hertil skal jeg bemærke, at dette har jeg slet ikke overseet, og jeg har i Landsthinget navnlig gjort et saadant Hensyn gjældende, for at forsvare Udkastet mod den Indvending, som fra een Side i Forsamlingen meget indtrængende blev gjort gjældende, at Udkastet, hvad Amtsraadets Sammensætning angik, ikke var konservativt. Med Hensyn til Amtsraadene har en saadan Bestemmelse virkelig sin store Betydning, medens vi paa den anden Side ogsaa i de senere Aar have seet, at Bønder, Gaardmænd paa 6 à 8 Lunder Hartkorn ikke have undslaaet sig for de Byrder, som ere forbundne med at være Amtsraadsmedlemmer, men derimod have virket med Interesse i Raadet. I Sognene forholder det sig ganske anderledes. Det kan gjerne være, at, naar man lægger Alt sammen, ville Sogneraadene's Forhandlinger medtage 8 à 10 Dage, men jeg maa bemærke, at det er sselbent, at et Møde varer en heel Dag, men som oftest kun nogle enkelte Timer om Dagen, som lettere kunne affeies. Var der nu virkelig nogen Modsatning mellem Huusmands- og Gaardmandsclassen, navnlig hvor den første er talrig, troer jeg rigtignok, at Uleiligheden ved at skulle give Møde let vil opveies ved Bevidstheden om den Indflydelse og Anseelse, som Bedkommende derved opnaaer i sin egen Stand. For iøvrigt at vise de Bestænkkeligheder, der maatte have, at den besiddelsesløse Klasse skulde faae Overvægt, har jeg i det andet Thing henvist til Norge, hvor det er vitterligt, at der paa mange Steder har vist sig en ganske overordentlig Bevægelse i Arbejdsclassen; jeg nævnte ogsaa et andet Exempel, som jeg troer er karakteristisk, nemlig Bornholm, hvor der af en særlig Grund er opstaaet en saadan Spænding imellem den større Deel af Huusmandsclassen og Gaardmandsclassen, at jeg er aldeles overbevist om, at der vil indtræde en stærk Benyttelse af Huusmandsclassens Indflydelse paa Valgene, og at, hvis de virkelig ved Loven fik Overvægten, saa vilde de ogsaa benytte den. Dette, troer jeg, viser, at man ikke kan fjerne disse Hensyn, hvis Betydning ogsaa er bleven fremhæ-